

Judit Pujadó

>> Albert Guasch, de Jafre Decideix.

Moltes de les localitats on s'han celebrat les consultes sobre la independència són petits municipis de menys de mil habitants. Els organitzadors han tingut més fàcil la tasca d'informar els veïns i han adoptat estratègies pròpies, com ara dur la informació porta a porta, celebrar actes populars i festius amb bona participació o convocar consells amb les persones més rellevants de cada poble donant suport a la consulta. Tenir-hi empadronada gent que no hi viu o comptar amb una població dispersa pel territori han estat algunes de les dificultats que han trobat els voluntaris que han treballat per tirar endavant la consulta.

13-D / JAFRE

Les consultes dels més petits

JUDIT PUJADÓ

La consulta sobre la independència celebrada a Arenys de Munt el 13 de setembre va ser el tret de sortida per a moltes persones que van començar a organitzar-se arreu de Catalunya. A Jafre, Albert Guasch va anar a parlar amb l'alcalde i es va trobar que Guillem Carbó també ho havia fet. Ells dos foren, doncs, els primers a iniciar la mobilització. «La primera reunió» –explica Guasch– «la vam fer comptant que hi vindrien els amics i coneguts que sabíem sensibles al tema. Hi van venir cinquanta persones. A Jafre som quatre-cents. Al voltant de vint vam constituir una comissió que va treballar de valent per informar els veïns». Van voler donar molta seriositat a tot el procés per crear un bon ca-liu i moltes expectatives. De seguida van contactar amb les dues entitats que hi ha al poble: la Jafrenca, que enguany celebra el seu centenari, i el

club de futbol. Van aconseguir el seu suport, i amb el seu NIF van constituir legalment la plataforma. «Vam crear una mena de “comissió de savis”» –comenta Guasch– «amb el mossèn i un veí del poble, historiador que té molt de prestigi, i sobretot el que vam intentar és que a la comissió hi hagués representats tots els grups i famílies del poble. Volíem que la consulta fos transversal».

Per tirar endavant els actes i poder comprar pancartes i cartells van disposar d'un pressupost de 1.000 euros. «Vam ser molt curosos amb les despeses» –explica Guasch–. «Un veí ens va avançar 600 euros. Vam deixar alguna guardiola, però els diners els vam recollir venent samarretes. Tots els membres de la comissió ens vam comprometre a comprar-ne dues i a vendre les que poguéssim». Van organitzar dos actes, el primer amb membres de la plataforma d'Arenys, al qual van assistir una cinquantena de veïns; al segon ja només hi van anar trenta. «El més important és informar la gent», continua Albert Guasch. «Nosaltres vam fer tres bustiades i després vam visitar totes les cases del poble. Vam obrir un registre. Teníem molt clar el missatge. No volíem que ningú se sentís forçat a votar. Ens vam repar-

«Si ara hi ha un **referèndum vinculant**, les consultes hauran servit perquè la gent voti sense por»

JAFRE PER LA INDEPENDÈNCIA

JAFRE PER LA INDEPENDÈNCIA

>> *Moments de la consulta a Jafre.*

tir les cases per afinitats i els darrers quinze dies en visitàvem tres o quatre per dia. És que la gent està molt desinformada. I només *l'Avui* i *El Punt* van fer un bon seguiment de les consultes. Vam passar uns fulls amb articles de premsa i amb una llista d'avantatges i desavantatges, que també n'hi ha, de ser independents. L'important és que la gent es conscienciï que es pot opinar de tot sense por a les represàlies. Si ara hi ha un referèndum vinculant, les consultes hauran servit perquè la gent voti sense por».

Tot i que l'Ajuntament els va donar suport, no van voler fer servir les seves instal·lacions. El dia de la consulta va coincidir amb la Marató de TV3. Cada any al poble fan un dinar per recaptar fons, però tot i que no van voler barrejar les coses, l'àpat i la consulta van contribuir a crear un clima festiu.

«Crec que les consultes en general estan essent un èxit. Si vota el 20% del cens ja és un èxit. El fet que puguin votar els immigrants i joves a partir dels 16 anys perjudica molt els resultats. A Jafre hi ha molts immigrants que s'empadronen quan vénen a fer la fruita; després no els tornem a veure més, però no es donen de baixa del cens. Tot i així, dels 366 ciutadans amb dret a vot, el van exercir 227, un

62,02% del cens. La setmana després de la consulta vam treure tots els cartells i vam fer una darrera bustiada informant els veïns dels resultats i agraint-los la participació. Si em demanes què n'ha quedat, de la consulta, et diré que ara tots ens coneixem més i millor, que hi havia gent que no es parlava de feia anys que han treballat junts, i que si mai necessitem treballar plegats per alguna cosa, amb una telefonada hi tornarem a ser», conclou Guasch.

28-F / GUALTA

L'endemà de les consultes del 13-D Catalunya es va llevar amb una disputa entre els seus diferents impulsors. D'una banda López Tena i el seu equip, que havia dirigit la campanya Osona Decideix, i de l'altra els membres de la Coordinadora Nacional, es van discutir davant les càmeres de TV3 i a la premsa. No va ser un bon punt de partida per als veïns de les localitats que començaven a preparar les seves pròpies consultes per al 28-F. «Tres catalans, cinc opinions» -comenta Guasch-; «hauríem de posar

en un sac tot el que ens uneix, i en un altre tot el que ens separa. El que ens separa ho aparcem fins a més endavant. Ara centrem-nos en el que ens uneix». Seguint aquest esperit, les comissions organitzadores de Jafre, Torroella de Montgrí i Verges van convocar una reunió per fundar una Coordinadora del Baix Empordà. Tot i que la dinàmica de cada localitat costava de lligar amb una dinàmica comarcal que acabava comportant excés de reunions, la coordinadora va servir per transmetre l'experiència de les viles i pobles que ja havien endegat les consultes als que tot just començaven a preparar-les. No només es van aprendre formes de funcionament: la Coordinadora Nacional cedia el seu CIF a les coordinadores locals que el necessitessin i es va fer intercanvi de material. Hi ha pancartes que, degudament arranjades, s'han fet servir en tres localitats diferents.

A Gualta la consulta es va començar a preparar abans del 13-D i no es va partir de cap pressupost tancat. No es va constituir legalment cap plataforma, perquè en el seu moment no es va considerar necessari. Més aviat es va veure com una nosa. Tot i això, sí que es va presentar una moció a l'Ajuntament, que va donar suport a la con-

«Vam passar uns fulls amb una llista d'avantatges i desavantatges, que també n'hi ha, de ser independents»

>> Raquel Granato, Dolors Pareta, Jordi Carbó i Jaume Fontdevila, alguns dels membres de Gualta Decideix.

sulta, va cedir els seus locals i es va fer càrrec de les despeses que van generar els dos actes celebrats.

Seguint els consells de la gent de Jafre, es va decidir crear una «comissió de savis». Es va aconseguir la participació de mossèn Rossendo i de tots els alcaldes que ha tingut Gualta des de la democràcia.

A l'hora de triar quins actes es podien muntar per donar a conèixer la consulta es va optar pels que tinguessin un caire festiu. Les despeses de material, com ara els cartells, els van pagar els membres de la comissió i es va disposar de la col·laboració desinteressada dels músics David Granato (piano) i Joan Bossacomà (contrabaix), els quals van oferir un concert amb obres d'Arthur Piazzolla que va omplir la sala de plens municipal. Durant el concert, uns quants veïns van fer lectures poètiques.

Tot això passava la setmana mateixa de la consulta. «A mi el que em va agradar més» –afirma Dolors Pareta, membre de Gualta Decideix– «era entrar a la botiga del poble i escoltar les converses que tenia la gent. Tothom opinava, tothom volia dir-hi la seva i tothom volia saber què farien els altres».

La resta d'actes es van concentrar el mateix dia de la consulta. Tenien

caràcter festiu i l'únic que pretenien era fer poble. «Si es plantegés de forma vinculant, segur que votaria més gent» –comenta Jaume Fontdevila, un altre membre de Gualta Decideix–. «Jo crec que al conjunt de Catalunya s'hauria d'haver organitzat d'una altra manera. Està bé que Arenys fossin els primers, però després hauríem d'haver-ho fet tots alhora. Hauria tingut més força».

«Les consultes no tenen a res veure amb la situació de l'Estatut al Constitucional» –explica Jordi Carbó–; «han servit perquè parlem de la independència de Catalunya amb una normalitat que fa només uns anys era impossible».

El 28-F, a les 10 del matí, els membres de la comissió que feien el seu torn per recollir el vot van rebre la visita dels Mossos d'Esquadra. Vestien de paisà i, després d'assegurar-se que tot funcionava sense problemes, es van oferir per a qualsevol inconvenient que pogués sorgir.

Al migdia es va fer un pica-pica ideat pel cuiner Jordi Moranta, que va atraure molts veïns, però el plat fort va ser un concurs popular de pastissos. El local polivalent es va omplir de gent i de dolços, de manera que el recompte de vots, en lloc de

>> Mesa a Gualta, el 28-F.

fer-se en la intimitat de les eleccions habituals, va ser un acte col·lectiu que va enxampar els veïns amb els dits untats de xocolata. Al capdavant aquella era la seva consulta. Dels 292 ciutadans que podien votar ho van fer 128, un 43'84%.

25-A / LA TALLADA

Joan Andreu Carrascoso és membre de l'Associació Vergelitana per la Independència, i va participar el 13-D a la consulta del seu poble natal, però fa uns anys que viu a la Tallada, així que va decidir prendre part també en l'organització de la consulta en aquesta localitat, que es va fer el 25 d'abril.

Els primers contactes per endegar el procés van ser amb l'associació cultural Camatorra (nom format per les primeres síl·labes dels quatre pobles que formen el municipi: Canet, Marenyà, Tor i la Tallada), i d'allà va sorgir Camatorra per la Independència, l'entitat que, tres mesos abans de la consulta, havia d'organitzar-la.

Des del primer moment van trobar un clima de col·laboració i entesa amb

La Coordinadora del Baix Empordà va servir per transmetre l'experiència dels pobles que ja havien endegat les consultes

CARRASCOSA

>> *Un votant a la Tallada.*

JUDIT PUJADÓ

>> *Oriol Garcia Quera, en una de les activitats de la Tallada el 25-A.*

l'Ajuntament, els regidors del qual, poc després de les consultes del 13-D, ja havien aprovat per unanimitat una moció a favor de la seva realització. Així, la plataforma va poder disposar dels locals municipals per als actes previstos.

«A la primera reunió» –explica Carrascoso– «hi van venir unes vint persones, i ens reuníem cada divendres. Les despeses que van anar sortint, calculem que uns 500 euros, les vam anar assumint entre nosaltres, però al final ho vam recuperar tot venent números de loteria». Van editar un fulletó explicant el per què de la consulta. El van imprimir també en anglès i en romanès, per arribar a alguns dels col·lectius estrangers més presents al municipi. Van penjar pancartes i cartells, i es van esforçar a arribar a tots els pobles. «Tenir quatre pobles, a més de nombrosos masos disseminats, ens va complicar força la tasca d'informar tothom» –reconeix Carrascoso–, «però ens hi vam esforçar. Ens van deixar un altaveu i

amb el cotxe anàvem a fer crides per engrescar la gent a participar dels actes. Vam visitar totes les cases. Si no hi trobàvem ningú, hi deixàvem la informació a la bústia».

El dia 10, quinze dies abans de la consulta, van organitzar una xerrada amb Pep Riera, expresident d'Unió de Pagesos, i l'artista Ramon Pujol Boira, que va moderar Pep Collelldemont i va acabar amb una sardinada. I el mateix dia de la consulta es va intentar crear un clima molt festiu, amb activitats culturals per engrescar la gent. Mentre es feia arribar una urna mòbil a Tor, Marenyà i Canet, cosa que els veïns van agrair moltíssim, a la Tallada es feia un taller de còmic amb Oriol Garcia Quera, que també va fer una visita comentada a una exposició amb algunes de les seves obres més conegudes. El ball de bastons amb Els Bastoners de la Bisbal, una xocolatada i un concert de cançons tradicionals a càrrec del grup Els Passarells van aca-

bar de tancar una jornada lúdica en la qual, de 362 persones amb dret a vot, 153 el van exercir, un 42,27%. No hi va haver cap no. «El que sortia als mitjans de comunicació» –comenta Carrascoso– «no té res a veure amb la realitat que jo vaig viure, amb els sentiments del dia de la consulta. En aquests temps grisos en els quals els polítics no ens aporten res, la societat ha donat un exemple brutal d'esperança i d'il·lusió, de fer les coses més bé, de democràcia participativa. Ha estat un procés molt interessant, on hem demostrat que tenim una gran maduresa democràtica».

Joan Andreu Carrascoso, que continua col·laborant amb la Coordinadora del Baix Empordà i l'Associació Vergelitana per la Independència, ja s'està preparant per participar, com a voluntari, quan es faci la consulta a Barcelona.

Judit Pujadó és escriptora.

>> *Grafit al carrer Major de Salt.*

